

■ قلمرو زبانی

۱. معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید. (دی ۴۰۰)
- الف) شب عید نوروز بود و موقع ترفیع رتبه. (ب) من بیش از همه مُصر بودم در شنیدن حرف‌های شما.
 ج) نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیابی (د) مرد نقال از صدایش ضجه می‌بارید.
۲. برای هر یک از واژه‌های مشخص شده، یک برابر معنایی مناسب بنویسید. (شهریور ۴۰۱)
- الف) بخروش چو شرزه شیر ارغند (ب) دستتان را بر چشم‌های درشتتان، حمایل کرده بودید.
۳. در هر یک از موارد زیر، املاي واژه‌های نادرست است؛ شکل درست آن را بنویسید. (شهریور ۴۰۱)
- الف) هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.
 ب) صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود حزم می‌کرد.
۴. املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید. (شهریور ۴۰۱)
- الف) تنها برای تعلیم گرفتن، (شبح / شبه) شما را در میان تاریکی تعقیب می‌کردم.
 ب) چو عاجز گشت خسرو در جوابش / نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش)
 پ) سیاوش چنین گفت کای شهریار / که دوزخ مرا زین سخن گشت (خار / خوار)
۵. از میان واژگان زیر، املاي کدام واژه، به هر دو شکل صحیح است؟ (خرداد ۴۰۲)
- «اتراق / اطراق»، «جناق / جناغ»، «حتاکي / هتاکي»، «حمایل / همایل».
۶. با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید. (خرداد ۴۰۰)
- «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟»
- الف) نوع «واو» در مصراع اول، حرف ربط است با عطف؟
 ب) در مصراع دوم، کدام واژه نقش «نهاد» دارد؟
۷. در نوشته «فکر کردم اگر پیش‌تر بروم، به حتم گم می‌شوم. بر تلّ خاکی نشستم. حتی اگر من صدایتان نمی‌کردم، متوجه حضور من نمی‌شدید.» (خرداد ۴۰۰)
- الف) زمان کدام فعل «مضارع التزامی» است؟
 ب) در واژه «صدایتان»، نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان» چیست؟
۸. با توجه به عبارت «از ردّ صدای شما می‌بایست پیدایتان می‌کردم.» (دی ۴۰۰)
- الف) نقش دستوری ضمیر پیوسته «تان»، متمم است یا مفعول؟
 ب) مرجع ضمیر «تان»، «شما» است یا «صدا»؟
۹. نوع «حذف» را در هر یک از عبارات زیر، مشخص نمایید. (شهریور ۴۰۱)
- الف) زندگی، سخت آلوده است و انسان ماندن، سخت دشوار
 ب) تو نیز تیرانا، گشاده‌دستی و کرامت را از درختان میوه‌دار بیاموز.

۱۰. در بیت «غرق غباریم و غربت، با من بیا سمت باران / صد جویبار است اینجا، در انتظار من و تو»: (دی ۴۰۱)
- الف) کاربرد کدام نقش تبعی در مصراع دوم مشهود است؟
ب) مصراع نخست را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید.
۱۱. در عبارت «عشقم به این بود که حرفتان را بشنوم. الان هم دوستان دارم؛ بیشتر از همیشه.»: (دی ۴۰۱)
- الف) جمله پیرو یا وابسته را مشخص کنید.
ب) نقش ضمیر متصل (پیوسته) را در جمله سوم بنویسید.
۱۲. در کدام بیت، هر دو نوع «و» (عطف و ربط) به کار رفته است؟ (شهریور ۴۰۲)
- الف) چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو
ب) ز نیرنگ هوا و از فریب آرز خاقانی / دلت خُلد است خالی ساز از طاووس و شیطانش

قلمرو ادبی

۱۳. نام صاحب هر یک از آثار داده شده را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید. (فرداد ۴۰۰)
- الف) غزلواره‌ها (شکسپیر / پابلو نرودا) ب) سانتاماریا (مهرداد اوستا / سید مهدی شجاعی)
۱۴. از بین آثار زیر، به ترتیب یک اثر از اخوان ثالث و یک اثر از سلمان هراتی بیابید. (فرداد ۴۰۰)
- از پاریز تا پاریس - دری به خانه خورشید - هوا را از من بگیر خندهات را نه - در حیاط کوچک پاییز در زندان
۱۵. نام پدیدآورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید. (شهریور ۴۰۰)
- الف) هوا را از من بگیر خندهات را نه: ب) سانتاماریا:
ج) في حقيقة العشق: د) کویر:
۱۶. نام پدیدآورنده هر یک از آثار زیر را بنویسید. (دی ۴۰۰)
- الف) کویر: ب) دری به خانه خورشید: ج) منطق الطیر:
۱۷. نام آفرینندگان هر یک از آثار زیر را بنویسید. (شهریور ۴۰۰)
- الف) مثل درخت در شب باران: ب) دری به خانه خورشید:
۱۸. نویسنده کتاب «سانتاماریا» کیست؟ (دی ۴۰۱)
۱۹. مصراع دیگر هر یک از بیت‌های داده شده را انتخاب کنید؟ (فرداد ۴۰۱)
- الف) آه این سر بریده ماه است در پگاه؟ /
ا) یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟
ب) / به هر حالت که بودم با تو بودم؛ میهن ای میهن!
ا) به هر مجلس به هر زندان به هر شادی به هر ماتم ب) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار

(شهریور ۱۴۰۱)

۲۰. کدام گزینه، مصراع دوم بیت زیر، است؟

«ترسم تو را ببیند و شرمندگی کشد

الف) ای محسن شهید من، ای حُسن بی‌گناه / ب) یوسف، بگو که هیچ نیاید برون ز چاه

(شهریور ۱۴۰۱)

۲۱. مصراع نخست کدام بیت، نادرست است؟

الف) ماه آمده به دیدن خورشید، صبح زود / یا ماه بی‌ملاحظه افتاده بین راه؟

ب) لبریزِ زندگی است نفس‌های آخرت / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه

(دی ۱۴۰۱)

۲۲. هر یک از ابیات زیر را به درستی کامل کنید.

الف) اگر مستم اگر هشیار اگر خوابم اگر بیدار /

ب) / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه

(فرورداد ۱۴۰۲)

۲۳. ابیات زیر را به شکلی درست کامل کنید.

الف) / بود لبریز از عشقت وجودم؛ میهن ای میهن

ب) دارد اسارت تو به زینب اشارتی /

(شهریور ۱۴۰۲)

۲۴. مصراع اول بیت زیر را بنویسید.

..... / در دادگاه عشق، رگ گردنت گواه

(شهریور ۱۴۰۱)

۲۵. با توجه به هر یک از گزینه‌های زیر، پاسخ درست را برگزینید.

الف) بیت «آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد/ غیر از شب آیا چه می‌دید، چشمان تار من و تو؟» آرایه «جناس» دارد یا «تضاد»؟

ب) در سروده «ناگهان انگار بر لب آن چاه سایه‌ای را دید / او شغاد آن نابردار بود» کاربرد آرایه ادبی «ایهام» مشهود است یا «اغراق»؟

پ) آرایه بارز بیت «همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی/ همه پیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی»، «تضمین» است یا «تلمیح»؟

(فرورداد ۱۴۰۱)

۲۶. با توجه به هر یک از موارد داده شده، پاسخ درست را انتخاب کنید.

الف) در بیت «لبریز زندگی است نفس‌های آخرت / آورده مرگ، گرم به آغوش تو پناه»، مصراع اول، آرایه «حسن تعلیل» دارد یا «تناقض»؟

ب) آرایه بارز در بیت «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست»، «اسلوب معادله» است یا «اغراق»؟

ج) در سروده «همان‌جا که شاید اینک دست زمان و صورت ظاهرش، مرده نشانش بدهند»، ترکیب «دست زمان»، اضافه استعاره است یا تشبیهی؟

د) در نوشته «زمزمه لطیف و سبک و ملایم شما گمان مرا تأیید کرد»، آرایه «سجع» دیده می‌شود یا «حسن آمیزی»؟

(فرورداد ۱۴۰۰)

۲۷. در هر یک از موارد زیر، با توجه به بخش‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

الف) فراش یاد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات بپرورد. ()

ب) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت. ()

ج) نهادند بر دشت هیزم دو کوه / جهانی نظاره شده هم گروه ()

د) تا باز کند به روی عالم / دیباچه خاطرات شیرین ()

(شهریور ۴۰۰)

۲۸. مفهوم نمادین هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

- (الف) بین آخر که آن پروانه خوش / چگونه می‌زند خود را به آتش
 (ب) آن جا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟

(شهریور ۴۰۰)

۲۹. آرایه متناسب با هر یک از ابیات زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

- (۱) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - سجع)
 (۲) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (استعاره-تلمیح)
 (۳) این فصل، فصل من و توست، فصل شکوفایی ما / برخیز با گل بخوانیم اینک بهار من و تو (تضاد - تکرار)
 (۴) سراسر همه دشت بریان شدند / بر آن چهر خندانش گریان شدند (مجاز - تشخیص)

(دی ۴۰۰)

۳۰. هر یک از آرایه‌های «اسلوب معادله، حس آمیزی، حسن تعلیل و تضاد» در کدام مورد، دیده می‌شود؟

- (۱) در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است
 (۲) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مر زبان را مشتری جز گوش نیست
 (۳) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبند
 (۴) زمزمه لطیف و ملایم شما گمان مرا تایید کرد. می‌بایست هر چه زودتر مخفیگاهی پیدا کنم.

(دی ۴۰۱)

۳۱. با توجه به رباعی زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید.

- «کس چون تو طریق پاک‌بازی نگرفت / با زخم، نشان سرفرازی نگرفت
 زین پیش دلاورا، کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت»
 (الف) واژه «زخم» با کدام واژه ارتباطی مبتنی بر تشبیه دارد؟
 (ب) آرایه‌های ادبی «تشخیص» و «کنایه» را در مصراع پایانی مشخص کنید.

(فرورد ۴۰۲)

۳۲. آرایه ادبی مناسب با هر سروده را در برابر آن بنویسید. (یک آرایه اضافه است.)

«ایهام - تضمین - حسن تعلیل - حس آمیزی»

- (الف) آتش عشق است کاندر نی فتاد / جوشش عشق است کاندر می فتاد ()
 (ب) چون رود امیدوارم؛ بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا؛ جای قرار من و تو ()
 (پ) گرچه بیرون تیره بود و سرد همچون ترس / قهوه‌خانه گرم و روشن بود همچون شرم ()

(شهریور ۴۰۲)

۳۳. آرایه‌های ادبی به کار رفته در ستون «ب» به کدام یک از بیت‌های ستون «الف» مربوط می‌شود؟

ستون «الف»	ستون «ب»
(الف) با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو	(۱) ایهام
(ب) کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود؟ کجا بود؟ کی اش نام نهادند	(۲) استعاره
نه در شیراز و نه در شهر گنجه / نظامی می‌شوم در قصر شیرین	(۳) حس آمیزی
	(۴) جناس تام

۳۴. هر يك از بيت‌های زیر، بر چه مفهومی تأکید دارند؟
(دی ۴۰۰)
- (الف) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت الحزن است
(ب) ز خورشید و از آب و از باد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک
۳۵. در بیت زیر، منظور از «نسیم سحرخیز» و «باغ» چیست؟
(فرداد ۴۰۰)
- «با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو»
۳۶. مفهوم کلی قسمت‌های مشخص شده را بنویسید.
(شهریور ۴۰۰)
- (الف) زین پیش دلورا کسی چون تو شگفت / حیثیت مرگ را به بازی نگرفت
(ب) گفت مستی زان سبب افتان‌وخیزان می‌روی / گفت جرم راه رفتن نیست ره هموار نیست
۳۷. مقصود از آخرین جمله عبارت «با آخرین رمق‌هایتان داد زدید و به همه دستور دادید که بروند ... به یک نفر هم گفتید که به برادر محسن خبر بدهد که ادامه حمله را در دست بگیرد.» چیست؟
(فرداد ۴۰۲)
۳۸. مقصود نهایی شاعر، از بیت زیر چیست؟
(شهریور ۴۰۲)
- «آنجا در آن برزخ سرد در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو»
۳۹. بیت‌ها و عبارات زیر را به نثر روان بازگردانی کنید.
(دی ۴۰۰)
- (الف) با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم / در باغ می‌ماند ای دوست گل یادگار من و تو
(ب) طفره می‌رفتید ولی اصرارهای من، عاقبت شما را متقاعد کرد.
(پ) توپخانه شروع کرده بود و صدای مهیب آن، صدای کودکانه اما خشک کلاش را در خود هضم می‌کرد.
(ت) چون رود امیدوارم بی‌تابم و بی‌قرارم / من می‌روم سوی دریا، جای قرار من و تو
(ث) سعی کردم که پا جای پای شما بگذارم؛ مثل برق و باد خودم را به سنگر برسانم.
(ج) ز خورشید و از آب و از یاد و خاک / نگردد تبه نام و گفتار پاک
(چ) امروز خورشید در دشت، آینه دار من و تو
(ح) آنجا در آن برزخ سرد، در کوچه‌های غم و درد / غیر از شب آیا چه می‌دید چشمان تار من و تو؟
- (فرداد ۴۰۰)
- (شهریور ۴۰۱)
- (دی ۴۰۱)
- (فرداد ۴۰۲)

ادبیات بهترین بازجه‌ای است که بشر اختراع کرده،

تا با آن مردم را مسخره کند!

گابریل گارسیا مارکز